

حسابداری در بخش دولتی و بازرگانی

در این مقاله به صورت کلی با تعاریفی مانند حسابداری دولتی و حسابداری بازرگانی آشنا می‌شویم و در انتها تفاوت حسابداری در این 2 بخش، بررسی می‌شود.

تعریف حسابداری دولتی

حسابداری دولتی نظامی است که اطلاعات مربوط به فعالیت های مالی سازمان دولتی را جمع آوری و گزارش می‌کند تا بتوان در مورد تخصیص

منابع مالی آن‌ها به برنامه‌ها و عملیات مختلف، تصمیماتی صحیح و مناسب اتخاذ نمود. لذا داشتن حسابداری دولتی مناسب و کارا، به مسئولین و مقامات دولتی در امر پاسخگویی کمک کرده و همچنین به یاری آنها در اجرای وظایف می‌پردازد که در سرلوحه این وظایف، تخصیص بهینه منابع اقتصادی در راستای عدالت اجتماعی در جامعه انسانی است.

تعریف حسابداری بازرگانی

حسابداری بازرگانی شاخه‌ای از حسابداری است که به ثبت، طبقه‌بندی و خلاصه کردن معاملات تجاری می‌پردازد. این نوع حسابداری برای شرکت‌هایی ایجاد شده است که فعالیت اصلی آنها خرید و فروش کالا است. به صورت کلی فروشگاه‌ها، عمده‌فروشان و شرکت‌های وارداتی و صادراتی از حسابداری بازرگانی استفاده می‌کنند. در واقع حسابداری بازرگانی در اموری مانند بررسی وضعیت مالی کسب و کار، تصمیم‌گیری بهتر و تهیه گزارش مالی مناسب به استفاده‌کنندگان یاری می‌رساند.

وجه افتراق حسابداری دولتی و بازرگانی

1- اهداف

یکی از مهم ترین تفاوت های حسابداری در بخش دولتی و بازرگانی، مربوط به هدف شکل گیری یا تشکیل این موسسات می شود. هدف اصلی و اساسی در بخش بازرگانی، کسب سود و منفعت است؛ پس یکی از مهم ترین صورتهای مالی که در این بخش تهیه می شود، صورت سود و زیان است؛ در حالی که بخش دولتی برای تامین منافع عمومی و افزایش سطح رفاه اجتماعی، راه اندازی میشود؛ از این رو در این بخش، صورت سود و زیان تهیه نمی شود و به جای آن، گزارش دیگری تحت عنوان گزارش دریافت و پرداخت تهیه می شود.

2- مبانی حسابداری

یکی دیگر از تفاوت ها مربوط به مبانی حسابداری مورد استفاده در این 2 بخش است. منظور از مبانی این است که درآمدها و هزینه ها در چه زمانی ثبت و در دفاتر مالی شناسایی می شوند. به صورت کلی در حسابداری 5 مبنا

وجود دارد که در هر کدام از آنها، درآمدها و هزینه‌ها در زمان متفاوتی شناسایی می‌شوند. بخش بازرگانی مکلف است که فقط از مبنای تعهدی استفاده نماید. در مبنای تعهدی، درآمدها در زمان تحقق و هزینه‌ها در زمان ایجاد یا تحمل، شناسایی و ثبت می‌شوند، بدون توجه به دریافت وجه نقد. اما بخش دولتی، محدود به استفاده از یک مبنا نمی‌باشد؛ بلکه این بخش می‌تواند یکی از 5 مبنای موجود را انتخاب کند و در نتیجه سیستم حسابداری آن بر آن مبنا، چیده می‌شود. این 5 مبنا شامل مبنای تعهدی، مبنای نقدی، مبنای نیمه تعهدی، مبنای تعهدی تعدیل شده، مبنای نقدی تعدیل شده می‌باشد.

3- حساب سرمایه

یکی دیگر از تفاوت‌ها مربوط به حساب سرمایه است. در ابتدا بهتر است سرمایه تعریف شود؛ به صورت کلی حقوق مالی اشخاص مالک نسبت به دارایی‌های واحد تجاری را سرمایه می‌گویند. در بخش دولتی این حساب وجود ندارد، چرا که در این بخش، کسی حق مالکیتی حتی نسبت به

کوچکترین دارایی را ندارد؛ این در حالی است که در بخش بازرگانی این حساب وجود دارد و حتی یکی از مهم ترین اقلام صورت وضعیت مالی در این بخش محسوب می شود.

4- حساب هزینه استهلاک

یکی دیگر از تفاوت ها مربوط به حساب هزینه استهلاک است. در بخش دولتی، هر خریدی مستقیماً به حساب هزینه می رود، از این رو برای هزینه، هزینه استهلاک در پایان سال محاسبه نمی شود. اما در بخش بازرگانی وقتی که یک دارایی با عمد مفید معینی خریداری شود، این دارایی بر اساس عمر مفیدی که برآورد می شود، در پایان سال نیز ثبت هزینه استهلاک آن در دفاتر مالی رقم می خورد.

5- قوانین و مقررات

یکی دیگر از تفاوت ها مربوط به قوانین و اصول حسابداری است. بخش بازرگانی از اصول پذیرفته شده حسابداری تبعیت می کند. این اصول شامل اصل بهای تمام شده تاریخی، اصل افشا، اصل تحقق درآمد و اصل تطابق

هزینه ها با درآمدها می باشد. در بخش دولتی هم از این اصول گفته شده استفاده می شود ولی قوانین و مقررات بر این اصول، اولویت دارد؛ این قوانین و مقررات شامل قانون محاسبات، قانون بودجه، قانون بیمه، قانون مالیات و ... است. لازم به ذکر است که اگر مغایرتی بین اصول حسابداری و قوانین گفته شده، به وجود آید، اولویت با قوانین و مقررات است.

همچنین تفاوت های حسابداری دولتی و بازرگانی در جدولی به شکل زیر، عنوان شده است:

ویژگی	حسابداری دولتی	حسابداری بازرگانی
اهداف	تامین منافع عمومی	کسب سود و منفعت
مبانی حسابداری	یکی از 5 مبنا	فقط مبنای تعهدی
حساب سرمایه	وجود ندارد	وجود دارد
حساب هزینه استهلاک	وجود ندارد	وجود دارد
قوانین و مقررات	تحت تاثیر قوانین و مقررات دولتی	تحت تاثیر اصول و استانداردهای حسابداری

نتیجه‌گیری

داخل این مقاله با بررسی نکات خیلی مهمی حسابداری بخش دولتی و حسابداری بخش بازرگانی رو باهم مقایسه کردیم و ویژگی هر بخش را بصورت کامل مورد تجزیه و تحلیل قرار دادیم.